De mistige belofte van zelfbeheer

Expertmeeting Burgerkracht

Frank van Steenbergen

13-06-2013

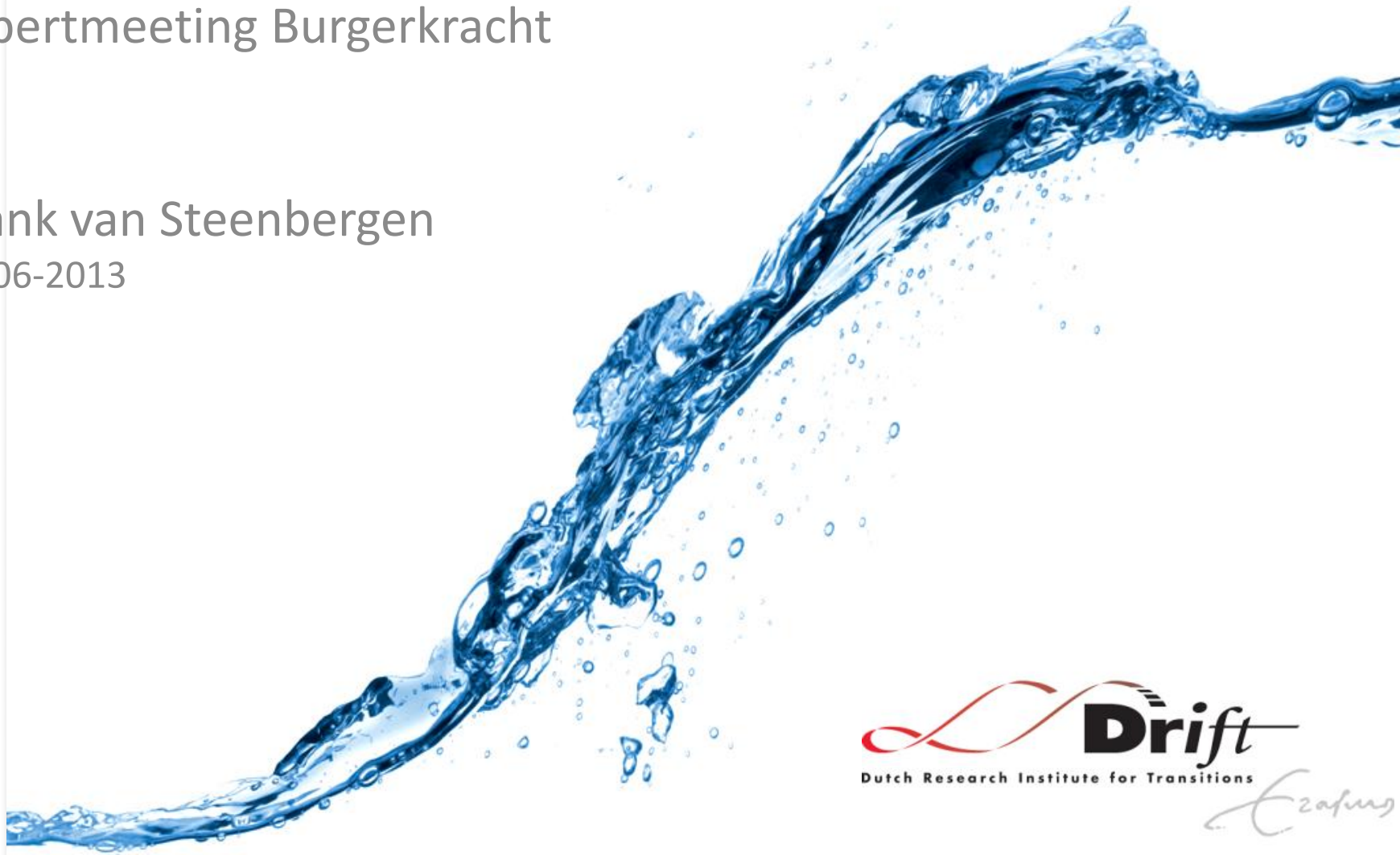

Drift
Dutch Research Institute for Transitions

DRIFT in Carnisse

VEERKRACHT CARNISSE
www.veerkrachtcarnisse.nl

Sociale innovatie op wijkniveau
Consortium van vier actiegerichte partijen die experimenteren met integrale wijkontwikkeling (School, Thuis, Buiten en Wijk)
www.veerkrachtcarnisse.nl

IN CONTEXT

Internationale vergelijking
Europees onderzoeksproject dat kijkt naar duurzaam gedrag en toepassing van TM in Nederland, Oostenrijk, Duitsland, België en Frankrijk
www. incontext-fp7.eu

Carnisse (Charlois)

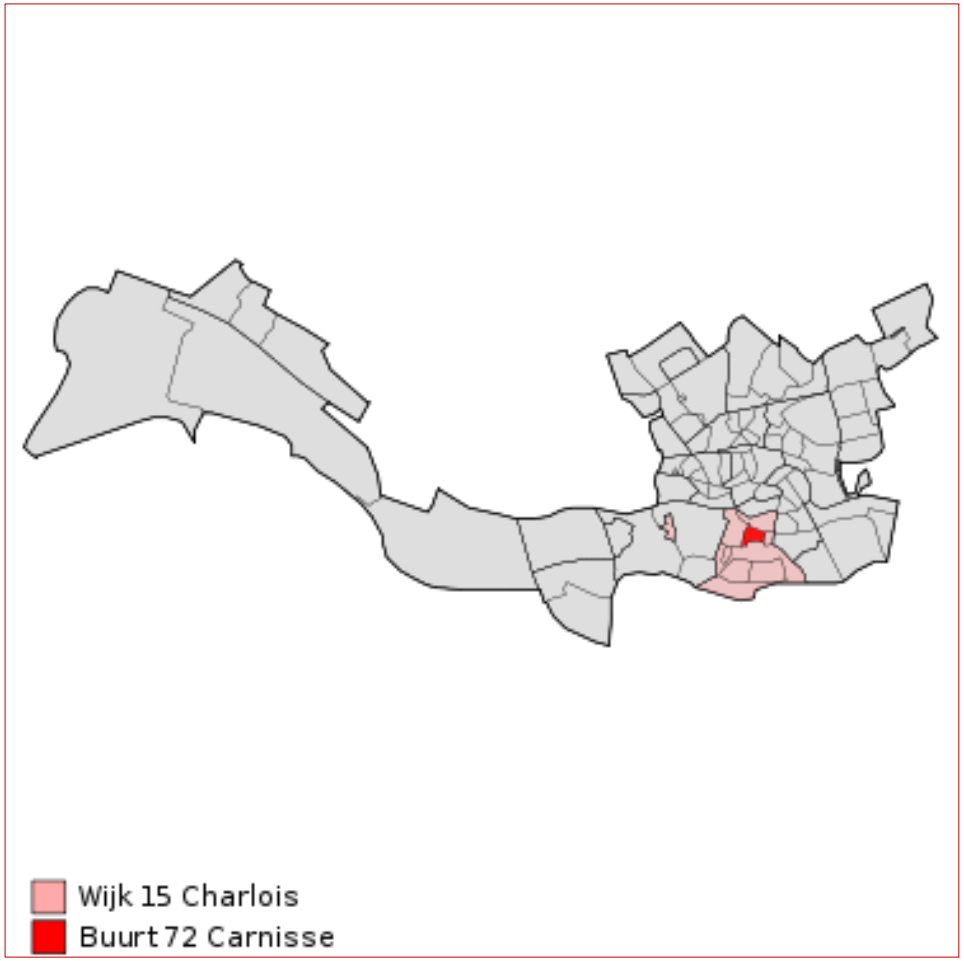

Arend & Zeemeeuw

http://bit.ly/13mWx3A

Context rondom Arend & Zeemeeuw

- Ontmanteling van oude structuren, cultuur en werkwijzen uit jaren ‘70 en ’80
- Sluiting van publieke voorzieningen
- Belang van ontmoetingsplek (‘sociaal-fysieke infrastructuur’). Zowel voor educatie, zelfontplooiing als ‘*ont-moeten*’

Arend & Zeemeeuw als experiment

- Wijkcentrum Arend & Zeemeeuw (Texelsestraat 18)
- Experimenteren met zelfbeheer en nieuwe rolpatronen en werkwijzen op wijkniveau
- Interviews, observaties, desk research, etc. in combinatie met participatief proces (sept. ‘11 – heden)

AZ als symbool

- Juridisch bestaat het gebouw niet (erfenis ‘Rotterdamse constructie’)
- De ‘faciliterende’ overheid: niemand neemt verantwoordelijkheid of beslist
- Failliete welzijnsorganisatie
- Woningcorporatie is absent

Centrale vragen:

→ **Opening voor bewoners om gebouw in zelfbeheer te nemen?**

→ **Kan AZ ook een symbool worden voor een toekomstig Carnisse?**

Actoren en rollen rondom AZ

- Gemeente (enthousiast, maar ook vastgeroest)
- Deelgemeente (afwachtend)
- Welzijnsinstellingen (failliet en afstandelijk)
- Woningcorporatie (absent)

- Politici (afhoudend)
- Ambtenaren (afschuiven)
- Professionals (aanjager)
- Sociale ondernemers (springen in gat)
- Bewoners (energiek)

Faciliterende overheid?

- Deelgemeente
  - Van: er is wellicht wat mogelijk als er een “goed plan komt vanuit de wijk”
  - Naar: boos, want het is “actievoeren tegen deelgemeente” (wegens bv. handtekeningenactie)
  - Naar: gematigd positief, maar/als… (afhoudend)
  - Naar: komt er nog wat van? Leeft het wel in de wijk? We willen “spandoeken” zien?
  - Tegenstrijdige geluiden met één constant geluid? Er is geen geld (ook al wordt daar niet om gevraagd). Of toch wel een beetje?
  - Huidige standpunt: “het wordt steeds moeilijker om ‘nee’ te zeggen”
  - Plus: veel verschillende contactpersonen

Heropening Wijkcentrum

http://hartvoorcarnisse.nl

Bredere betekenis

Burgerkracht

Leegstand

Publieke voorzieningen

Sociale cohesie

Verzorgingsstaat

Emancipatie

Functioneren welzijnswerk (rol van professionals)

Sociaal ondernemerschap

Integrale wijk- en gebiedsontwikkeling

Hervorming deelgemeenten

Instituut voor de rijpere jeugd

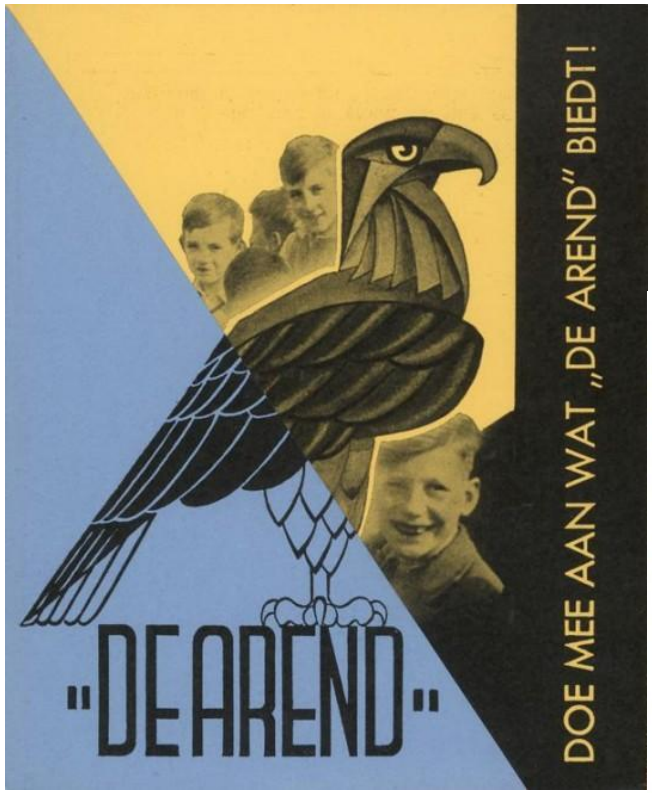

Voorlopige conclusies

- Belang van ontmoetingsplekken in wijken (sociaal-fysieke infrastructuur)
- Burgerkracht gaat niet alleen om burgers
- *Zelf*organisatie en *zelf*beheer heeft een '*ander*' nodig
- Geen blauwdruk voor zelfbeheer
- Zelfbeheer heeft potentie, maar ook negatieve aspecten (grilligheid, conflict en ongelijkheid)

→ Verder verkennen van het concept zelfbeheer, het potentieel daarvan en de mogelijke condities daarvoor

Onderzoeksvragen

- Wat kan het concept ‘zelfbeheer’ voor Rotterdam betekenen?
- Wat is de maatschappelijke meerwaarde van zelfbeheer voor Rotterdam? Wat is de transformatieve kracht?
- Welke condities zijn er voor zelfbeheer op te stellen? Welke rolpatronen zijn te identificeren?
- Wat is een realistisch ambitieniveau? Hoe ver kun je gaan overdragen van verantwoordelijkheden aan bewoners, vrijwilligers, etc.?
- Hoe om te gaan met conflicterende belangen en wisselende machtsverhoudingen?

Dank u!

Frank van Steenbergen

Dutch Research Institute for Transitions, DRIFT
Erasmus Universiteit Rotterdam

Postbus 1738
3000 DR Rotterdam

t: 010-4088777
e: vansteenbergen@drift.eur.nl
w: http://www.drift.eur.nl

Drift
Dutch Research Institute for Transitions